

in memoriam

† MSGR. DR. ĐURO KOKŠA,
pomoćni biskup zagrebački
(1922.-1998.)

Mirogoj 1. XII. 1998.

U noći od petka na subotu 28. studenoga 1998. Umro je u svome domu u Zagrebu, na Kaptolu, mons. Dr. Đuro Kokša, umirovljeni pomoćni biskup zagrebački, prepošt zagrebačkog Kaptola. Crkva u Hrvata izgubila je njegovim odlaskom osobitog erudita, pastira, teologa, kanonistu, povjesničara, književnika, promicatelja crkvene umjetnosti i sabiratelja djela umjetnosti, promicatelja odgoja i kulture, čovjeka vrlo širokih pogleda, dijaloški vrlo otvorena u Crkvi i među kršćanima i pripadnicima drugih religija i svjetonazora, muža i svećenika duboko i iskreno pobožna.

Đuro Kokša rodio se 17. svibnja 1922. u Molvama podravskim od oca Petra i majke Marije r. Kolar, gdje je završio svoje osnovno školovanje. Nakon završena dva gimnazijska razreda u zagrebačkoj II. klasičnoj gimnaziji, prešao je u Dječjačko sjemenište na Šalatu i u Nadbiskupskoj gimnaziji završio i položio ispit zrelosti. Na Bogoslovnom fakultetu završio je jednu godinu filozofije, a na Badnjak 1942. po odluci zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca odlazi u Rim, gdje na poznatom papinskom sveučilištu Gregoriana nastavlja i uspješno završava filozofski i teološki studij. Za svećenika zagrebačke nadbiskupije zaređen je 26. listopada 1947. u Rimu. Uz licencijate iz filozofije (1944.), crkvene povijesti (1953.) i crkvenoga prava (1962.), u Rimu je stekao i doktorat teologije (1951.).

Godine 1957. imenovan je vicerektorom »Ilirskog zavoda sv. Jeronima« u Rimu, a godine 1959. postaje rektorom toga Zavoda, kojemu ostaje na čelu do 1979. Predano se trudi na učvršćenju Zavoda, a naročito za službeno vraćanje Zavodu hrvatskoga imena: do tada je nosio ime »Ilirski« zavod, a sada je njego-

vim zaslugama nazvan »Hrvatski zavod sv. Jeronima«. Na toj službi rektora, zahvaljujući svojim sposobnostima i afinitetima, mons. Kokša postaje praktički ambasador hrvatske kulture u Rimu, te su njegovim zauzimanjem tijekom njegove rektorske službe u Vatikanske muzeje uvrštena brojna umjetnička djela hrvatskih umjetnika. U tom je razdoblju izdao i dvije knjige: »Zapadna duhovna lirika« (1970.) i »San Girolamo degli Schiavoni« (1971.). U prvoj knjizi skupio je antologijske tekstove duhovne poezije iz zajedničke baštine zapadnog kršćanstva i objavio u prepjevima na hrvatskom jeziku. U drugoj knjizi, koja je monografija na talijanskom jeziku, obradio je povijest i značenje bratovštine, kaptola i hrvatske crkve sv. Jeronima u Rimu. Posebno je iscrpno u knjizi obrađena arhitektonska i umjetnička vrijednost te crkve u Vječnom gradu.

Na službi rektora Zavoda sv. Jeronima zatiče ga 20. travnja 1978. odluka pape Pavla VI. da ga imenuje zagrebačkim pomoćnim biskupom.

U buli imenovanja papa napominje: »Kad je naš poštovani brat zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić zatražio da mu se dodijeli pomoćni biskup, te se tako prikladnije providi potrebama kašćanskih vjernika njegove nadbiskupije, pomislili smo na tebe, ljubljene sine, jer znamo da se odlikuješ pobožnošću, revnošću za duše, razboritošću i naukom«.

Za biskupa ga 23. srpnja 1978. godine posvećuje tadašnji zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić uz oba zagrebačka pomoćna biskupa, mons. Josipa Lacha i mons. Miju Škvorca. Za biskupsko geslo odabire izraz »U bližnjemu Gospod«, što kasnije u njegovu djelu postaje snažno obilježje.

Odmah su mu povjerene visoke odgovornosti u Crkvi: postaje Generalni vikar, zatim Biskupski vikar za odgoj svećeničkih pripravnika i Biskupski vikar za crkveni tisak. Uskoro postaje predsjednik Vijeća BKJ za ekumenizam i dijalog te prisustvuje brojnim međunarodnim znanstvenim skupovima. Postaje i predsjednik Pravne komisije BK i kao takav se brine da se izda prijevod Zakonika kanonskoga prava u dva izdanja, gdje su njegove »Uvodne riječi« značajne i povijesno znanstveno vrlo informativne (1988. i 1996). Osnivanjem Hrvatske biskupske konferencije obnaša biskup Kokša i dalje službu predsjednika Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, a ujedno je i član Vijeća HBK za dijalog sa Srpskom pravoslavnom Crkvom.

Kao pomoćni biskup i Generalni vikar, kao Vikar za odgoj svećeničkih pripravnika, kao Veliki prepošt Kaptola, kao arhidakon gorsko-dubički, kao delegat biskupskog vijeća za tisak, i u brojnim drugim službama... biskup Kokša iskazao se kao vrlo susretljiv crkveni odličnik, komunikativan, širokih pogleda i velikog razumijevanja za ljude.

Svjestan potrebe popunjenja i obogaćenja stručne teološke literature Teološkog fakulteta pobrinuo se za rijetko veliku i stručno odabranu teološku literatu-

ru posljednjih desetljeća, ali i onu fundamentalnu leksičku, te je tako zadužio Fakultet i Bogosloviju neprocjenjivim blagom.

Osim toga, u vrijeme komunističkog sustava, pobrinuo se za sredstva i dao urediti zgradu Bogoslovskog sjemeništa i zgradu Nadbiskupskog dvora.

Njegujući izuzetnu ljubav i zanimanje za umjetnost, biskup Đuro Kokša uspio je sabrati veliku i dragocjenu zbirku vrijednih djela inozemnih i hrvatskih slikara i kipara. Tu je zbirku pismenim ugovorom darovao Zagrebačkoj nadbiskupiji, da bi se na taj način lakše stvorile mogućnosti za njezinu stalnu izložbu.

Biskup Kokša, kako je to istaknuo u svojoj buli i papa Pavao VI., bio je čovjek istinske pobožnosti. Kad su ga odmah poslije imenovanja pitali novinari Glasa koncila kakvi su njegovi planovi, odgovorio je ovo: »Samo to da služim svojoj Crkvi, svom narodu, svojoj nadbiskupiji, bez uvjeta, bez ostatka, do kraja, s iskrenošću i dosljednošću, do granica svojih mogućnosti«.

Pred više mi je godina sestra Laurencija, koja se brinula za njegov dom, posvjedočila da duge sate provodi u molitvi i meditaciji u svojoj kućnoj kapelici.

*Dr. Josip Ladika,
lektor Prvostolnog kaptola zagrebačkog*